

Folkhälsomyndigheten

Remissyttrande

Mottagare

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se

Handläggare

SH-ÖS
Caroline Schönning

Datum

20200430

Vårt ärendenummer

00467-2020

Ert ärendenummer

M2020/02246/Nm

En utvecklad vattenförvaltning

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten tillstyrker, med nedanstående kommentarer, förslaget i remissen utifrån de hälsomässiga aspekterna inom myndighetens verksamhetsområde.

Folkhälsomyndighetens kommentarer

9.5.1 Organisation och ansvarsförhållanden

Under avsnittet *Övervakning i påverkade områden* står det som exempel att ”... dricksvattenproducenten, ska inom ramen för sin egenkontroll utföra recipientkontroll av hur uttaget påverkar grundvattnets kvalitet och kvantitet.” Då det är viktigt att skilja på recipient, vattentäkt och råvatten föreslår vi att ordet recipientkontroll byts ut mot antingen bara kontroll, råvattenkontroll eller kontroll av vattentäkt. I meningen som följer bör det stå ”producera dricksvatten” istället för ”tillverka dricksvatten”.

10 Åtgärdsarbete

Folkhälsomyndigheten vill poängtera vikten av att se över möjligheten att inkludera mikrobiologiska miljökvalitetsnormer för bedömning av vattenförekomstens status i vattenförvaltningen. Detta skulle kunna bidra till minskade hälsorisker och även vara motiverat av att man då beaktar andra direktiv, så som badvattendirektivet och dricksvattendirektivet, vilket utredningen konstaterar ska göras vid framtagande av miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram. Det finns redan en indirekt koppling till mikrobiologisk kvalitet, men endast för skyddade områden där det ställs krav på badvattenkvaliteten som bedöms utifrån förekomsten av fekala indikatororganismer. Det är dock oklart om tidsperspektivet som anges (4 kap. 6 a § i vattenförvaltningsförordningen om att 2015 ha minst tillfredsställande kvalitet) fortfarande är relevant och hur utvärdering av detta har samordnats.

Mikrobiologisk övervakning skulle även kunna bidra till att åtgärder inom exempelvis va-området och jordbruket kan prioriteras högre och på så sätt förbättra skyddet mot smittspridning.

15.3 Översvämningdirektivet

Enligt utredningen (s. 444) har det i samband med översvämningdirektivet lyfts fram att miljöbalkens syfte att skydda hälsa är oklart och att det behöver tydliggöras att hälsa omfattar säkerhet. Folkhälsomyndigheten ser positivt på om frågan om miljöbalkens definition på hälsa samt koppling till säkerhet utreds vidare och förtydligas.

15.4 Dricksvattendirektivet

Under stycket om ”Kommunernas uppgifter” står det med avseende på övervakning av råvatten att ”en del kommuner inte har insett vad som krävs av dem, ...”. Folkhälsomyndigheten vill påpeka att det finns både branschriktlinjer om råvattenkontroll och Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten att luta sig mot. Det är dock oklart om utredningen riktar skrivningen mot dricksvattenproducenter eller annan aktör i kommunen.

I meningen som följer står det att ”Vattenmyndigheterna och länsstyrelserna hämtar data från kommunerna och därför är beroende av att kommunerna gör de mätningar och analyser som behövs.” Om det är analyser som utförs av dricksvattenproducenterna som avses, föreslår vi att meningen omformuleras till ”Vattenmyndigheterna och länsstyrelserna hämtar data från kommunerna och är därför beroende av kommunernas analysresultat”. Det är viktigt att understryka att dricksvattenproducenternas analyser främst syftar till att producera ett hälsomässigt säkert dricksvatten, och att dessa analyser bara till viss del överlappar med de analyser som behövs för att tillgodose miljöövervakningens krav. Överlapp mellan dricksvattenproduktion och miljöövervakning saknas för mikrobiologiska hälsofaror i vattnet, vilka dricksvattenproduktionen har som ett av sina främsta syften att hantera.

Avseende behov av att ytterligare beakta klimatförändringarnas påverkan på dricksvatten bör Livsmedelsverkets *Handbok för klimatanpassad försörjning av dricksvatten* och de anslutande konferenser myndigheten haft med en majoritet av länsstyrelserna nämnas. Detta arbete bedömer Folkhälsomyndigheten ger en god förutsättning för kommunerna att arbeta vidare med anpassningar. Även här är det viktigt att beakta både kvalitet och kvantitet av råvatten, och parametern kvantitet kan därför behöva få en tydligare roll inom vattenförvaltningen.

Folkhälsomyndigheten hade gärna sett att utredningen beskrivit ansvaret för tillsyn och tillsynsvägledning av enskild dricksvattenförsörjning utifrån miljöbalken. Om anläggningen tillhandahåller mindre än 10 m³ dricksvatten per dygn, eller försörjer färre än 50 personer med dricksvatten samt inte är en del av en kommersiell eller offentlig verksamhet omfattas den inte av Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS

2001:30) om dricksvatten (2 § SLVFS 2001:30). I sådana fall finns tillämpliga bestämmelser i bland annat 2 kap. och 26 kap. miljöbalken samt 33 § punkt 6 förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Utifrån bestämmelsens i 33 § språkliga utformning med koppling till begreppet olägenhet för människors hälsa samt förordningens systematiska uppbyggnad bör en bostads tillgång till vatten utgöra en fråga inom ramen för hälsoskyddet. Därtill har Livsmedelsverket tagit fram allmänna råd för enskild dricksvattenförsörjning som bland annat syftar till att ge rekommendationer hur vissa bestämmelser i miljöbalken ska tillämpas. Folkhälsomyndigheten har ansvar att ge tillsynsvägledning i frågor om hälsoskydd (3 kap. 4 a § miljötillsynsförordningen).

För att undvika osäkerhet om vilken myndighet som ska ge tillsynsvägledning bör det i författningstext tydliggöras vilken myndighet som ska ha ansvar för tillsynsvägledning gällande frågor om enskild dricksvattenförsörjning enligt bestämmelser i miljöbalken.

15.6 Badvattendirektivet

Att samtliga länsstyrelser får uppdrag kring badvatten efter avförskaffande av vattenmyndigheterna skulle, genom att länsstyrelserna har en bättre regional kännedom, kunna underlätta möjligheterna till bedömning av rimliga åtgärder för att förbättra klassificeringen av ett badvatten. Folkhälsomyndigheten vill betona vikten av att länsstyrelserna tar en aktiv roll i arbetet med badvatten.

Badvattendirektivets krav på att bort en anteckning i registret om badvatten ("avlista" ett badvatten, 9 § i badvattenförordningen) kan medföra att informationen om badvattenkvaliteten inte blir lika tydlig, medan badplatsen troligen fortsätter användas som ett övrigt, icke-EU-bad. För att undvika att människor potentiellt exponeras för smittämnen i badvattnet utan att ha blivit informerade om risken, är det viktigt att kommunerna följer de rekommendationer som ges i vägledningen från Havs- och vattenmyndigheten om att sköta och övervaka övriga bad på samma sätt som EU-bad.

Det är dock inte tydligt vilken myndighet som i dagsläget har ansvar för tillsynsvägledning för övriga strandbad enligt bestämmelser i miljöbalken. Folkhälsomyndigheten ser därför ett behov av att detta tydliggörs i samband med att vattenförvaltningens organisation nu utreds.

18.9.7 Samtliga typer av övervakning behövs

Samordningen av miljöövervakningen inom vattenförvaltningen och den råvattenkontroll som genomförs av vattenproducenterna har länge diskuterats på myndighetsnivå. Folkhälsomyndigheten bedömer att det vore värdefullt att i ett tidigt skede beskriva vilka kontrollparametrar som är av gemensamt intresse för både vattenförvaltning och dricksvattenproduktion, och vilka som inte är det. Detta kan bidra till bedömningen av hur analyser för miljöövervakning och vid

dricksvattenproduktion bör finansieras. Därtill kan myndigheterna behöva ta hänsyn till hur ett system för delning av data bör utformas

Utredningen föreslår en förstärkt samverkan mellan myndigheter för en effektiv vattenförvaltning. Eftersom vattenfrågorna är fördelade på flera myndigheter och departement vill Folkhälsomyndigheten betona behovet av en långsiktig samordning av ytterligare aktörer, och även inom dricksvattenområdet. Detta för att underlätta att övergripande arbete kan ske kontinuerligt och inte behöver initieras på nytt i samband med kriser, så som vid problematiken med torra och PFAS.

Övriga kommentarer

Folkhälsomyndigheten önskar även påtala vikten av att i den framtida utvecklingen av vattenförvaltningen och eventuell revidering av ramdirektivet för vatten ta hänsyn till vattenresurser och hållbarhet i ett bredare perspektiv. Detta för att enskilda miljökvalitetsnormer i alla sammanhang inte kan vara det som specifikt styr beslut om användningen och möjlig påverkan av en vattenresurs.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschefen Britta Björkholm. I den slutliga handläggningen har enhetschefen Anneli Carlander deltagit. Utredaren Caroline Schönning har varit föredragande.

Folkhälsomyndigheten

Caroline Schönning